

Bilaga 3.

Visitationspredikan, Knivsta pastorat

Tolfte söndagen efter Trefaldighet, 7 september 2025, Andra årgångens läsningar

Söndagens tema: Friheten i Kristus

Visitationens tema: Kyrkan som samhällsbyggare

”Vem är jag bland alla algoritmer?” Den frågan var rubriken för våra samtal vid Café Existens här i Birgittakyrkan (S:ta Birgitta kyrka) i tisdags kväll. Vi som var med fick lära oss mer om AI – artificiell intelligens – och vi fick tillsammans fundera över vilka möjligheter och vilka hot eller utmaningar som den tekniska utvecklingen ställer oss inför.

En biskopsvisitation här i Knivsta pastorat skulle kunna ha en liknande rubrik som Café Existens. Vilka är församlingarna i Knivsta, Alsike, Vassunda, Lagga, Östuna och Husby-Långhundra bland alla papper? När jag säger ”papper” tänker jag på sådana dokument som församlingsinstruktionen, protokollet från förvaltningstillsynen och den statistik som vi har tillgång till. Sådant material säger en del men vid en visitation får vi veta mer om de möjligheter och utmaningar som livet och utvecklingen ställer församlingarna här inför.

Det är första gången som jag är här på biskopsvisitation men det är inte första gången som jag möter församlinglivet här i Knivsta pastorat. Jag var faktiskt med när Anders kom hit som ny kyrkoherde för 21 år sedan. Då bodde jag hos systrarna på Alsike kloster.

Under den gånga veckan har jag ögnat igenom mina dagboksanteckningar från den tiden för att se om det var något särskilt i dåtidens församlingliv som jag hade noterat. Det var det. Det stora pingstfirandet i Alsike kyrka och kloster stack ut. För 21 år sedan firades familjemässa med pingstspel, högmässa med nio tjänstgörande präster och en biskop som celebrant, ett hundratal gäster åt middag hos systrarna och en cirkusföreställning framfördes – till syster Mariannes ära. Efter kyrkkaffet höll ett par professorer från Uppsala intressanta föredrag Allt detta har jag noterat i min dagbok – med stor glädje och många utropstecken.

Jag har också noterat något annat. Av dagboksanteckningarna framgår att jag fick vara med och hjälpa till på olika sätt. Den ena dagen var det pingstspelet som behövde en assistent – och det blev jag som fick ta hand om tändstickorna. Den andra dagen var det någon med bil som behövde åka till Knivsta för att köpa mjölk – och det blev jag som fick åka till affären. Under helgen var vi många som behövde städa i klostret på kvällarna och jag fick vara med i den städpatrullen. Jag var efterfrågad och det gjorde mig lycklig.

Den här veckan – när jag har varit här på biskopsvisitation – har jag också skrivit dagbok. Några av er kanske redan har börjat fundera över vad jag har skrivit den här gången. En sak som jag har noterat med stor glädje och tacksamhet är att det levande församlingliv som genererade många utropstecken i min dagbok för 21 år sedan fortfarande är en verklighet här i Knivsta pastorat.

Troligtvis var det några av dem – några av er – som var med i Alsike kyrka och kloster pingsthelgen 2004 som oroade sig för framtiden och undrade hur det skulle gå för församlingarna här i området. Skulle det komma nya människor som kunde ta vid eller skulle församlingslivet och gudstjänstgemenskapen dö ut?

Idag är vi här – som ett svar på den frågan. Det kom nya människor som kunde ta vid. Vi är ett levande bevis på detta. Alla vi som är här idag var inte med för 21 år sedan. Om 21 år kommer flera av er och ännu fler människor – om Kristus dröjer – att minnas generationskören i Lagga, förskolan i Vassunda, skoltiden på St:a Maria Alsike, kyrkobesök i Östuna, Sångfåglarna i Husby-Långhundra och Lyckträffen i Knivsta på samma sätt som jag minns pingsthelgen i Alsike – med stor värme och många utropstecken.

I 2025 års dagbok och i mina anteckningar från visitationen har jag fyllt på listan med betydelsefulla glädjeämnen i församlingslivet här. Jag har satt utropstecken för att ni är bedjande gemenskaper som gärna och ofta samlas omkring Kristus i mässan. Jag har noterat att ni ber tillsammans på ett naturligt sätt. Jag har också lagt märke till att ni sjunger med i psalmerna och att ni gärna sjunger om Kristus i någon av kyrkans körer. Det gör mig glad.

En annan sak som är påfallande är att ni har ett mycket gott samtalsklimat när ni möts. Det är högt i tak och den som har en avvikande uppfattningar eller vill belysa något ur ett annat perspektiv bemöts med respekt och intresse. Den sortens autentisk interaktion genereras inte av AI utan av RI. RI är en förkortning som i det här sammanhanget får stå för något som också utmärker församlingslivet här i Knivsta pastorat: *relationell intelligens*.

Under visitationen har jag och mina kollegor fått se hur ni här i församlingarna hårbärgerar och berikas av en ovanligt stor mångfald av kristna fromhetstraditioner. Några av er har berättat att den mångfalden inte leder till splittring eller nedbrytande konflikter eftersom ni tillsammans är måna om att inte fokusera på det som skiljer er åt utan på det som förenar er, eller snarare: på den som förenar er och oss alla – Jesus Kristus. Han har varit ständigt närvarande i våra samtal under visitationen. Idag kommer han till tals på ett alldeles särskilt sätt genom dagens evangelietext.

Vi möter Jesus i synagogan där han får syn på en kvinna som har varit krokryggig nästan lika länge som Anders har varit kyrkoherde här. Hon är böjd och jag föreställer mig att hon ser ner i marken, oförmögen att möta Jesu blick. Hon ber inte Jesus om hjälp, som en del andra människor som led av olika sjukdomar brukade göra. Jesus hjälper henne ändå, liksom i förbifarten. Evangelietexten skildrar således det som Anders brukar beskriva som ett mikromöte, ett kort, spontant möte som visade sig vara helt livsavgörande för kvinnan. Jesus tog chansen att befria henne från det som plågade henne när hon dök upp i hans närhet. Han tog tillfället i akt och han ger oss ett exempel på vad RI, relationell intelligens, kan innebära.

Synagogföreståndaren är inte lika relationellt intelligent som Jesus. Man kan säga att han blir arg över att Jesus inte följer verksamhetsplaneringen. Jesus gör något annat än det som veckoschemat anger att han ska göra.

Det är inte bara Jesus som synagogföreståndaren tillrättavisar. Folket får sig också en släng av slevlen. De kommer till Jesus på fel dag enligt föreståndaren. Det finns sex dagar som de kan söka Jesus på för att bli botade. På den sjunde dagen ska de inte komma med sina bekymmer och plågor. Också folket behöver hålla sig till verksamhetsplaneringen och veckoschemat.

Synagogföreståndaren får representera en fyrkantighet som Jesus utmanar genom att uppmana föreståndaren, sina motståndare och även oss, som är Jesu vänner, att komma ihåg det övergripande syftet med Guds verk. Det är att hela skapelsen ska befrias ur sitt slaveri under förgångelsen, som det står i dagens episteltext. Våra verksamhetsplaner och veckoscheman ska inte följas slaviskt utan vara medel eller verktyg som tjänar detta övergripande syfte. Det står att folket glädde sig över det underbara som Jesus gjorde. Idag får vi också göra det. Vi får särskilt glädja oss över den frihet som vi har när det gäller att gestalta församlingsliv. Mångfalden är en möjlighet eftersom det övergripande syftet med allt som görs i Jesu namn är tydligt.

I samtalen under visitationen har det märkts att ni är medvetna om den friheten. Det finns en gemensam flexibilitet och en vilja att pröva också sådant som är nytt – hos den anställda personalen, bland församlingsbor, hos vännerna i Equmeniakyrkan och bland de ideella medarbetarna – och hit räknas också de förtroendevalda, kyrkvärdarna och alla körsångare.

Under dagarna här har jag aldrig hört argument som ”Så har vi aldrig gjort förut” eller ”Så har vi alltid gjort förut”. Det är faktiskt lite ovanligt. Jag har inte heller hört argument som gått ut på att veckoschemat inte kan ändras eller att verksamhetsplanen ligger fast. Tvärt om. Jag har uppfattar ett äkta intresse, också för lite mer radikala förslag, och jag har urskilt en villighet hos er att söka er till nya sammanhang för att knyta nya kontakter och inleda nya samarbeten – allt i syfte att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas – precis som det står i Kyrkoordningen för Svenska kyrkan. Också detta gör en visiterande biskop mycket glad.

Ni har inte kört fast i gamla hjulspår. Det är det som gör att församlingslivet här består. Ni låter Kristus hålla er i rörelse. Det är han som odlar församlingsliv här, lika omsorgsfullt som kyrkogårdspersonalen odlar olika sorters blommor i pallkragarna vid Sankt Stefans kyrka.

När det gäller rörelseriktningen framåt ser jag att det finns mycket kraft att hämta i den omfattande relationell intelligens som utmärker församlingarna här i Knivsta pastorat. Jag ser också att ni har en stor mängd micro-möten – dagligen och varje vecka – i kyrkorna, på kyrkogårdarna, på gator och torg, på CIK, Förhuset, Lyckträffen, Kvarndagen, perrongen och på en mängd andra platser.

Jag vill uppmuntra er att medvetet och tillsammans använda er relationella intelligens i sådana micro-möten och göra som Jesus gör i dagens evangelietext. Ta tillfället i akt. Be Jesus om hjälp att urskilja både nöden som gör människor krokryggiga och gåvorna som befriar. Och våga fråga. För 21 år sedan frågade någon om jag kunde ta hand om tändstickorna, köpa

mjölk och ingå i städpatrullen – och jag blev glad. Sådana frågor får fortfarande människor att räta på ryggen och hitta in i gemenskapen runt Kristus och med Kristus.

”Vi är alla nycklar i församlingslivet” var det någon som sa i ett samtal under visitationen. För många är församlingslivet ett hemligt rum som de ännu inte har hittat nyckeln till. Särskilt på söndagarna verkar det vara svårt för folk att komma till kyrkan. Vi som har hittat hit behöver visa andra vägen in – också genom att gå ut, dit där de befinner sig, och vara kristna där.

Under visitationen har jag hört en tydlig längtan efter mer utåtriktade och inbjudande verksamheter och arrangemang – kanske i form av samtalskvällar på biblioteket, körframträdanden på CIK, nattvandring tillsammans med Equmeniakyrkan eller en countrygudstjänst här i Birgittakyrkan (St:a Birgitta kyrka). Jag ska inte omvandla denna längtan till en verksamhetsplan eller ett veckoschema. I stället önskar jag er Guds välsignelse i sådana rörelser som jag tror att helig Ande verkar i församlingslivet här. Gud har skänkt er som är församlingar här i Knivsta pastorat en omfattande relationell intelligens. Gud skänker er dagligen och varje vecka många betydelsefulla micro-möten. Gud kommer att visa er hur ni ska använda de gåvorna – Gud till ära och era medmänniskor till tjänst. Amen.